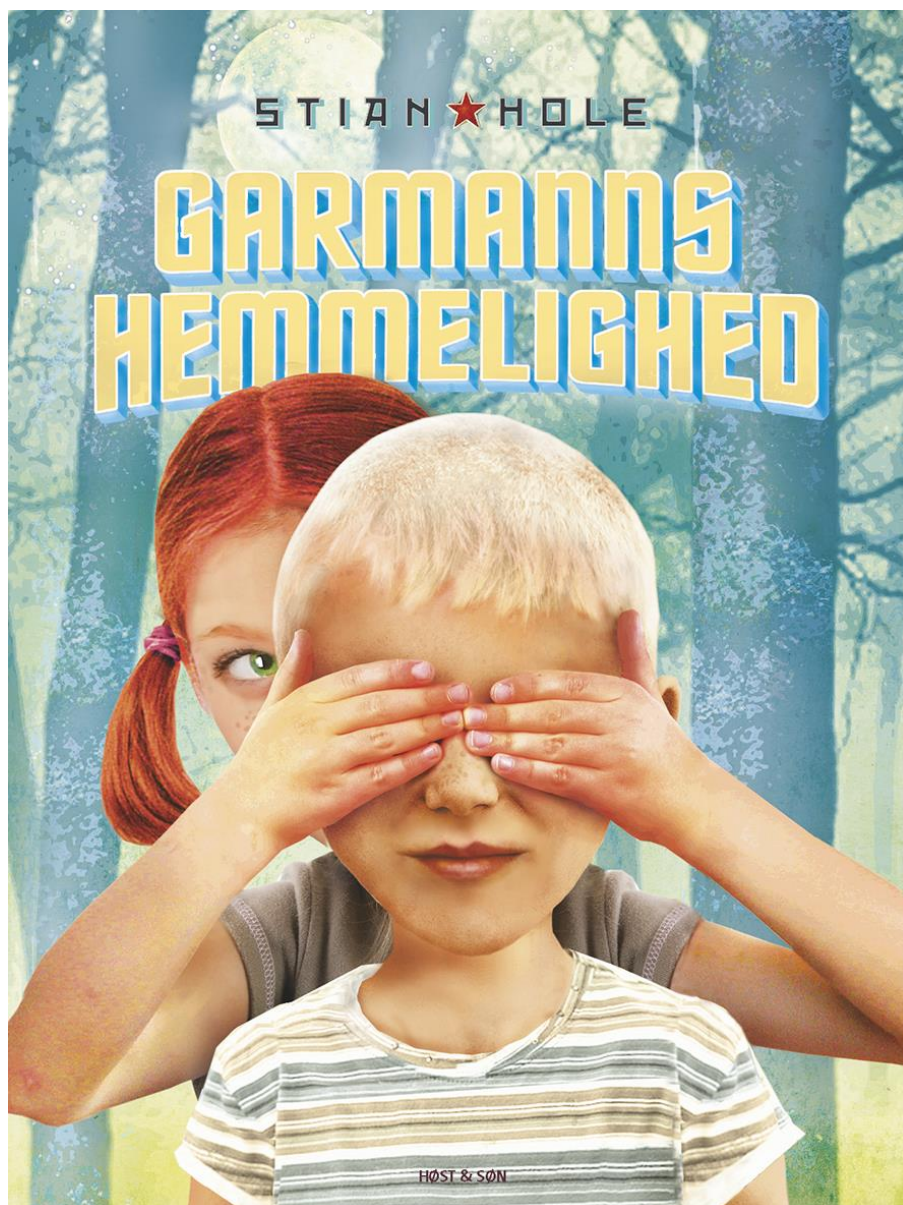

Opgave- og aktivitetsbog til

Stian Holes *Garmanns hemmelighed*

Udarbejdet af Morten Torndahl

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
<i>Garmanns hemmelighed</i>	3
Trinmål	4
Bogens opbygning	5
Differentiering	5
Undervisningsforløbet	6
Arbejdet med bogen	7
Opgaver og vejledninger A-Q	8 - 53
Forslag til andre aktiviteter	54
Forslag til videre arbejde	59
Litteraturliste	61

VELKOMMEN TIL GARMANNNS VERDEN

Indledning

Når man som lærer i indskolingen skal vælge litteratur til sin klasse, er der en bred vifte af muligheder at vælge imellem. Denne opgave- og aktivitetsbog fokuserer på arbejdet med billedbogen i litteraturundervisningen. Den fokuserer helt specifikt på arbejdet med billedbogen *Garmanns hemmelighed*. Opgaverne og aktiviteterne er tilrettelagt til en 3. klasse.

Billedbøger i dag er ikke blot noget, vi læser højt for vores børn inden sengetid. Billedbøger i dag er på højde med anden god børnelitteratur – flere af dem måske endda bedre. Den moderne billedbog er i stigende grad et medie, der tager sine læsere alvorligt og behandler alvorlige tematikker som fx døden, mobning eller frygt. Læseren af den moderne billedbog kan lige så vel være en voksen som et barn.

At bruge billedbogen i litteraturundervisningen i indskolingen vil være et oplagt valg for den dansklærer, som gerne på en spændende og fængslende måde vil arbejde med mange af danskfagets områder og mål på en og samme gang. *Garmanns hemmelighed* åbner op for arbejdet med en mængde faglige områder i danskfaget på grund af dens kompleksitet, næsten hypnotiserende billeder og ikke mindst den gode historie.

Denne opgave- og aktivitetsbog åbner op for et væld af konkrete danskfaglige opgaver, ligesom den giver forslag til yderligere aktiviteter baseret på bogen. Til slut i opgavebogen vil der blive givet et forslag til videre arbejde med en anden billedbog og de perspektiveringsmuligheder, der kan ligge i dette.

Garmanns hemmelighed

Garmanns hemmelighed er en billedbog fra 2010 skrevet af den norske forfatter Stian Hole. Bogen er tredje del af en trilogi om drengen Garmann. De to første bøger i serien var *Garmanns sommer* og *Garmanns gade*. *Garmanns hemmelighed* er et fremragende eksempel på en ikonotekst, som er begrebet, der dækker over, at tekst og billede tilsammen skaber et helhedsindtryk for bogen, og dette helhedsindtryk skaber den sande betydning af billedbogen. Samspillet mellem illustrationerne og teksten er helt essentielt for bogen. Kun gennem dette samspil opnår man en forståelse af bogens

sande betydning. Bogen er et skatkammer for den ivrige læser og den begejstrede og initiativrige dansklærer.

Trinmål

Ved arbejdet med *Garmanns hemmelighed* vil en lang række af Undervisningsministeriets trinmål for dansk efter 4. klassetrin blive berørt. Nedenstående vises en liste over alle mål, som bliver berørt ved arbejdet. Naturligvis er målene ikke opfyldt efter endt arbejde med bogen, men eleverne har tilegnet sig noget viden og har afprøvet forskellige tiltag og arbejdsmetoder, så de dermed har rykket sig et skridt nærmere opfyldelsen af målene. Ved hver af opgaverne i denne bog, vil der desuden være angivet konkrete mål for opgaven. Nedenstående er blot en liste for at skabe et hurtigt overblik over de berørte trinmål.

Det talte sprog:

- læse tekster op med tydelig artikulation og betoning
- give udtryk for fantasi, følelser, erfaringer og viden
- videreudvikle ordforråd, begreber og faglige udtryk
- fortælle, forklare, kommentere og fremlægge

Det skrevne sprog – læse:

- anvende sikre og automatiserede afkodningsstrategier til læsning af kendte og nye ord i alderssvarende tekster
- udtrykke forståelse af det læste mundtligt og skriftligt
- søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk
- læse med bevidsthed om eget udbytte af det læste

Det skrevne sprog – skrive:

- skrive på computer med enkel skriveteknik
- anvende grundlæggende tekstbehandling og søge på internet
- bruge skrivning til at fastholde og strukturere ideer og tanker

Sprog, litteratur og kommunikation:

- have forståelse for sproget som kunstnerisk udtryk
- udtrykke kendskab til samspillet mellem genre, sprog, indhold og situation
- samtale om tekster og andre udtryksformer ud fra umiddelbar oplevelse, kendskab til faglige begreber og begyndende analytisk forståelse
- kende brugen af sproglige virkemidler
- kende genrers og enkelte forfatterskabers særpræg
- udtrykke sig i billeder, lyd og tekst og i dramatisk form

Bogens opbygning

Opgave- og aktivitetsbogen er opbygget af 27 opgaver med navnene **A – Q**. Det er 27 opgaver, der beskæftiger sig med blandede danskfaglige områder som referat, personkarakteristik, budskab, billed- og tekstanalyse, tekstforståelse, dramatisering, egenproduktioner og flere andre. Alle opgaver tager udgangspunkt i billedbogen *Garmanns hemmelighed*. Til hver opgave er der en vejledning til læreren, som giver en instruktion til opgaven, organiseringen, materialer, mål for opgaven, opfølgning og evaluering samt endelig en differentieringsmulighed for hver opgave. Slutteligt vil der blive givet en række forslag til yderligere aktiviteter, som arbejdet med *Garmanns hemmelighed* kan åbne op for. Disse aktiviteter vil være både danskfaglige, men der vil også blive mulighed for at iværksætte en række tværfaglige forløb.

Differentiering

Der er som nævnt indlagt en differentieringsmulighed i samtlige opgaver i denne opgave- og aktivitetsbog. Udover dette vil det være op til den enkelte lærer, som skal bruge materialet, at differentiere opgaverne og undervisningen ud fra klassens sammensætning og de enkelte elever og disses behov.

Undervisningsforløbet

Da *Garmanns hemmelighed* som tidligere nævnt er sidste del af en trilogi, bør der indledningsvis bruges de første par dage af forløbet på at gennemgå henholdsvis *Garmanns Sommer* og *Garmanns Gade*. Dette skal gøres for at give klassen en nødvendig baggrundsviden omkring drengen Garmann, hans liv, problemer, omgangskreds, tanker og følelser. Det er strengt nødvendigt med denne baggrundsviden for at kunne forstå den kompleksitet, som optræder i *Garmanns hemmelighed*. Det er naturligvis op til den enkelte lærer, hvordan man vil give sine elever denne baggrundsviden, men herfra anbefales det, at man bruger ca. en dag på hver af de to første bøger. Dette kan med fordel gøres via oplæsning ved læreren og så en efterfølgende gennemgang af de vigtigste elementer fra hver bog. Her kunne man så vælge et eller to billeder ud fra hver bog, som man vil gå lidt mere i dybden med. På denne måde får eleverne en fornemmelse for, hvordan man arbejder med billeder/tekst og analyse af disse – en viden de får god brug for i arbejdet med *Garmanns hemmelighed*.

Inden arbejdet med *Garmanns hemmelighed* for alvor påbegyndes, vil det være fordelagtigt, at klassen udover det begyndende analytiske arbejde, ligeledes har stiftet bekendtskab med begreber som budskab i en tekst samt personkarakteristik. Dette indledende arbejde er på ingen måde et krav, men det vil styrke elevernes arbejde med *Garmanns hemmelighed*, hvis de på forhånd har en viden om nogle af nøglebegreberne, som arbejdet med bogen og opgavesættet vil fokusere på. Specielt vil en indledende samtale med klassen omkring begrebet budskab være fordelagtigt, da netop dette punkt kan vise sig at give problemer for mange elever i en 3. klasse. Nyere forskning har vist, at de fleste børn i denne alder endnu ikke har udviklet et kognitivt fortolkende syn på tekster og billeder, og det kan derfor være svært for dem at hæve sig op over teksten og se ”det større billede”. Med en indledende samtale omkring emnet, burde de fleste af eleverne få en ide om, hvad budskab i en tekst kan dække over og dermed blive kvalificeret til at arbejde med *Garmanns hemmelighed*.

Når eleverne får udleveret *Garmanns hemmelighed*, er det vigtigt at pointere, at de ikke må åbne og læse i bogen. De første par opgaver handler nemlig om at skabe en forestilling om bogen ud fra henholdsvis forside og bagside. Bogen skal først læses i sin helhed mellem opgave **C** og **D**.

Arbejdet med bogen

Det er naturligvis muligt at blande og bruge opgaverne, som man selv finder det bedst egnet til undervisningen. Det skal dog påpeges, at der er en naturlig progression i opbygningen af bogen og dens opgaver, hvorfor det vil være mest hensigtsmæssigt at bruge opgaverne i rækkefølge. Dette vil give eleverne det optimale læringsudbytte. De yderligere aktiviteter, som er beskrevet fra side 53, kan derimod blandes frit med de andre opgaver.

VEJLEDNING OPGAVE

Organisering

Eleverne sættes sammen i 3-4 mands grupper

Opgaveinstruktion

Eleverne skal i grupperne studere bogens forside rigtig grundigt. De må udelukkende kigge på forsiden og altså ikke åbne og bladre i bogen endnu.

De skal notere alle detaljer fra forsiden samt komme med et bud på bogens handling.

Alle tanker og forestillinger omkring bogen skal noteres.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Samtale om en tekst ud fra en umiddelbar oplevelse.

Skabe et indtryk af en endnu ukendt tekst.

Opfølgning på opgaven

Opgaven gennemgås i fælleskab. Grupperne fremlægger deres observationer.

Differentiering

Der kan differentieres på, hvor mange ting der skal findes i hver gruppe.

GARMANNS HEMMELIGHED

Kig rigtig godt på bogens forside. Vær nysgerrig. Snak om den i gruppen.
Brug tid på at finde alle detaljer. Hvad handler bogen mon om?

Skriv jeres tanker og opdagelser omkring forsiden ned. Skriv alt hvad I kan finde, og alt hvad I kommer til at tænke på.

Organisering

Eleverne sættes sammen i 3-4 mands grupper

Opgaveinstruktion

Eleverne skal i grupperne studere bogens bagside rigtig grundigt med særligt fokus på bagsideteksten. De må stadig ikke åbne og bladre i bogen.

Eleverne skal notere alle personer, som bliver nævnt i bagsideteksten samt komme med et mere kvalificeret bud på bogens handling end i opgave A.

Materialer

Garmanns hemmelighed
Opgaveark
Skriveredskaber

Mål for opgaven

Samtale om en tekst ud fra en umiddelbar oplevelse.

Gætte kvalificeret på bogens handling.

Opfølgning på opgaven

Opgaven gennemgås i fælleskab. Grupperne fremlægger deres observationer.

Elevernes gæt på bogens handling noteres evt. ned til senere brug.

Differentiering

Der kan differentieres på, hvor detaljerede gættene på bogens handling skal være.

GARMANNS HEMMELIGHED

Kig rigtig godt på bogens bagside. Læs teksten grundigt. Vælg en fra gruppen der læser teksten højt.

Hvilke personer hører vi om i bagsideteksten?

Hvad mon bogen handler om? Skriv alle jeres gæt og ideer.

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

Eleverne skal i grupperne studere bogens titelblad og notere alt, hvad de kan se på siderne.

Bogen må kun åbnes på denne side.

Der skal lægges særligt fokus på detaljerne. Ligger der mon en skjult betydning i nogle af tingene?

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Begyndende analytisk forståelse af et billede.

Opfølgning på opgaven

Opgaven gennemgås i fælleskab. Grupperne fremlægger deres observationer.

Elevernes bud på betydning af elementer fra billedet noteres ned til senere brug.

Senere i forløbet kan man sammenligne faktisk viden og betydning af tingene med disse tidlige bud.

Differentiering

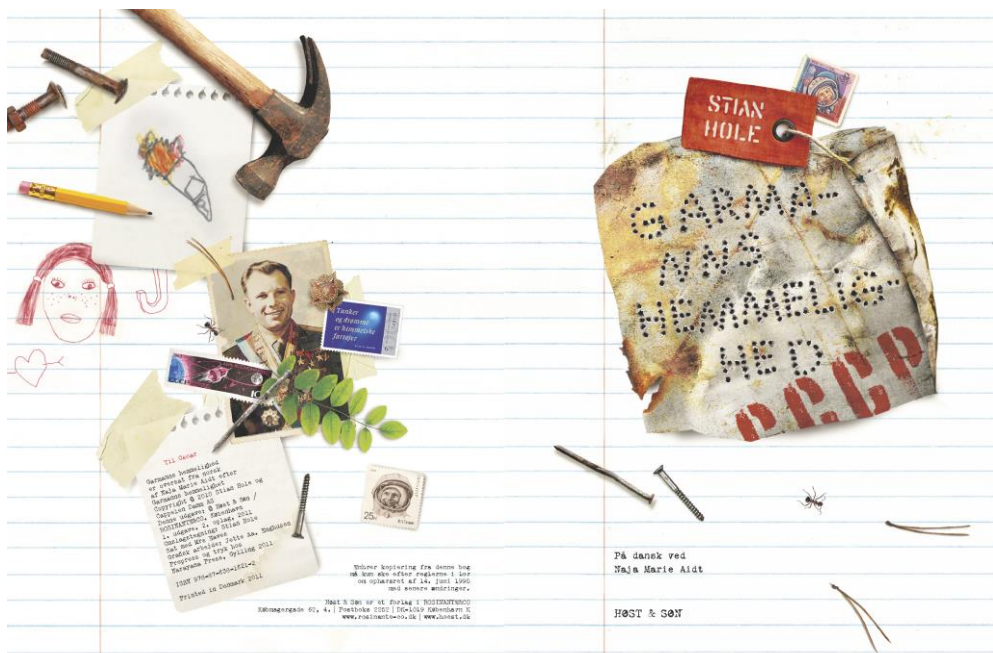
Der kan differentieres på antallet af elementer, der skal findes på siden.

De skrappeste af eleverne kan blive bedt om yderligere begrundede bud på betydninger.

GARMANNS HEMMELIGHED

Kig rigtig godt på dette billede i bogen.

Tøm billedet. Skriv en liste over alting, som I ser på billedet. Tænk over, om nogle af tingene mon betyder noget bestemt.

VEJLEDNING OPGAVE

Organisering

Denne opgave laves enkeltvis. Den kan evt. gives for som lektie.

Opgaveinstruktion

Alle eleverne har nu læst bogen.

Hver elev skal enkeltvis skrive et referat af teksten for på den måde at demonstrere en forståelse af det læste.

Referatet kan enten skrives i hånden på opgavearket, eller det kan skrives på computer.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Evt. computer

Mål for opgaven

Skrive sammenhængende tekst – meget gerne på computer.

Demonstrere forståelse af en læst tekst.

Opfølgning på opgaven

Referaterne indsamles, og der gives kommentarer til hver enkelt.

Differentiering

Der kan differentieres på, hvor meget det færdige referat skal fylde. Der kan fx kræves mellem $\frac{1}{2}$ - $1\frac{1}{2}$ side af eleverne.

GARMANNS HEMMELIGHED

Hvad handler bogen om? Skriv et referat af bogen.

A large, empty rounded rectangular box with a thin blue border, intended for writing a summary of the book.

VEJLEDNING OPGAVE

E

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

I denne opgave er der fokus på billedet af skolegården i starten af bogen.

Billedet skal analyseres med henblik på at finde lege i skolegården, aktiviteter samt personer.

Alle detaljer fra billedet er interessante at få skrevet ned her – jo flere jo bedre.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Begyndende analytisk forståelse af et billede.

En begyndende forståelse for hvad der er vigtigt, når man analyserer et billede.

Opfølgning på opgaven

Der skal bruges god tid her i klassen til en fælles gennemgang af billedet og alle elementerne.

På den måde sørger læreren for, at alle vigtige elementer kommer med, og eleverne dermed opnår en begyndende forståelse for, hvordan man griber en billedanalyse an.

Differentiering

Der kan differentieres på antal krævede elementer, som hver gruppe skal finde i deres analyse.

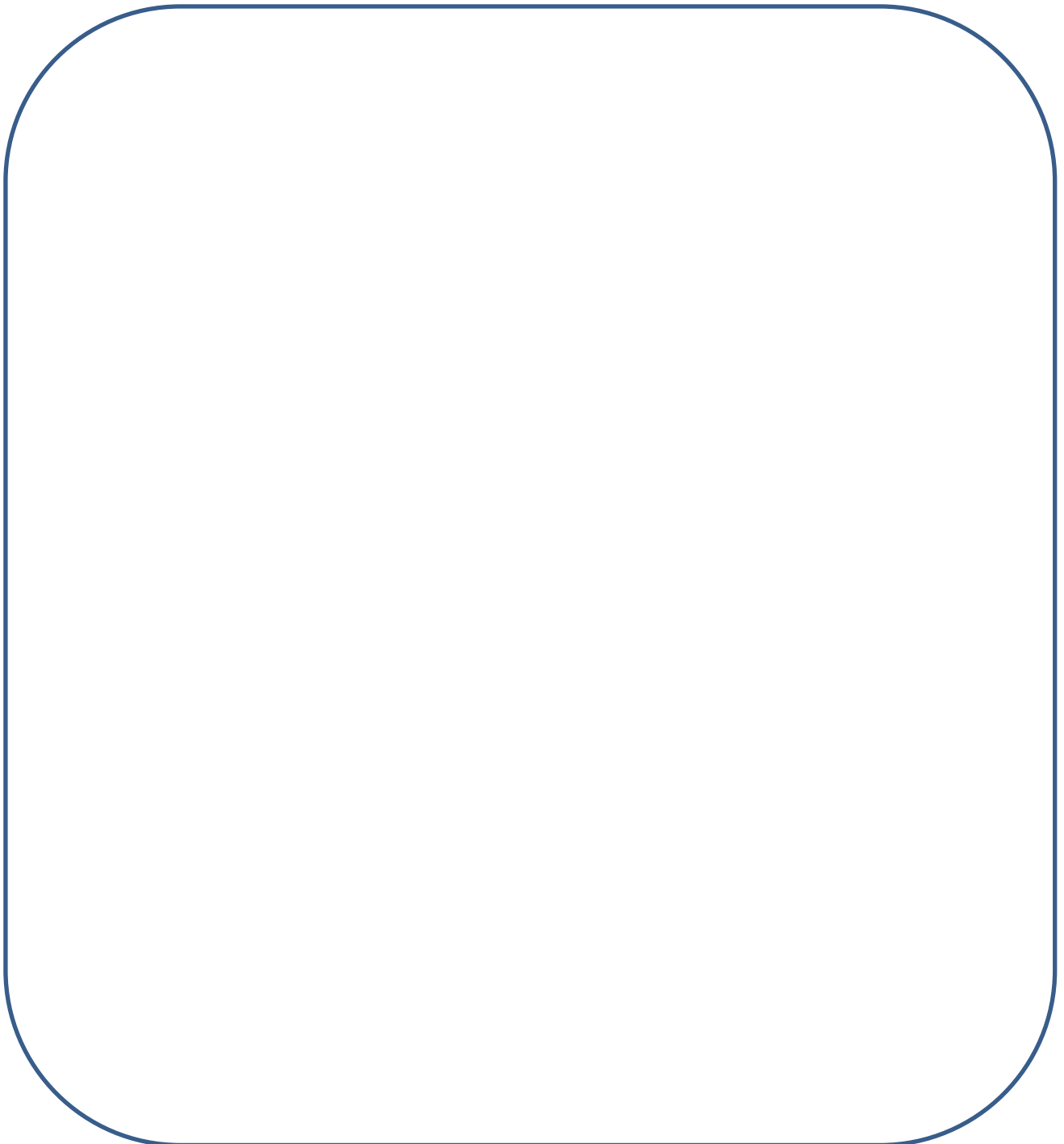
GARMANNS HEMMELIGHED

Kig rigtig godt på billedet af skolegården

Tøm billedet. Find og skriv alle de aktiviteter og lege, som I kan få øje på.

Kan I finde nogen personer fra historien?

VEJLEDNING OPGAVER

F1-3

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

Denne opgave handler om billedanalyse og er delt i 3 delopgaver.

Hver gruppe vælger et billede, som de skal analysere. Efterfølgende skal de analysere det samme billedes tekst samt samspillet mellem billede og tekst – ikonoteksten.

Det er vigtigt, at alle opgaver løses grundigt, og der skal gås i dybden med hvert billede for at opnå en forståelse for de analytiske begreber.

Det kan anbefales med en indledende snak om begreber som perspektiv, komposition i billedet osv. Det er vigtigt, at eleverne har en forforståelse for enkelte begreber.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Begyndende analytisk forståelse af et billede.

En begyndende forståelse for hvad der er vigtigt, når man analyserer et billede.

Fokus på tekst og billede og deres samspil.

Forståelse for sproglige virkemidler

Fokus på fagbegreber.

Opfølgning på opgaven

Hver gruppe præsenterer sine resultater og analyser for klassen. Der snakkes om billederne, teksten og deres samspil.

Læreren underbygger fremlæggelserne med de rigtige fagbegreber, så dette bliver en naturlig del for eleverne.

Differentiering

Der kan differentieres på, hvor detaljerede analyserne skal være. Der kan også differentieres på gruppestørrelserne, hvis flere elever har behov for at arbejde sammen.

GARMANNS HEMMELIGHED

F¹

I skal nu sammen to og to udvælge et billede, som I synes er det bedste eller mest spændende i bogen. Beskriv billedet så grundigt som muligt. Husk at kigge på ting som farver, perspektiv, personer, forgrunde og baggrunde. Begrund jeres valg af netop dette billede.

GARMANNS HEMMELIGHED

F²

Ud fra det samme billede, som I valgte i den foregående opgave, skal I nu kigge på teksten til billedet. Hvad fortæller teksten os? Er der nogle sjove/spændende ord, udtryk eller vendinger? Er der ting i teksten, der er svære at forstå? Er der billedsprog i teksten?

GARMANNS HEMMELIGHED

F³

Ud fra jeres valgte billede i opgave F¹, skal I nu kigge på billedet og teksten sammen. Fortæller billede og tekst det samme? Eller er der forskelle? Beskriv hvilke ligheder eller forskelle der er mellem teksten og billedet.

VEJLEDNING OPGAVER

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

Begrebet hemmeligheder er centralt for denne bog, og der findes mange eksempler i bogen.

Eleverne skal i grupper dykke ned i teksten og finde så mange eksempler på hemmeligheder som muligt.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Finde centrale elementer i historien.

Demonstrere forståelse for det læste.

Opfølgning på opgaven

Hver gruppe præsenterer sine resultater for klassen.

Der tages en snak med klassen om, hvor i teksten man specifikt kan finde hemmelighederne. Er alle hemmeligheder lige tydelige, eller ligger nogle af dem skjult i tekst eller billede?

Differentiering

Der kan differentieres på det krævede antal fundne hemmeligheder.

GARMANNS HEMMELIGHED

Der findes mange hemmeligheder i denne bog. Prøv og find og beskriv så mange hemmeligheder fra bogen som muligt.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for writing answers to the prompt above.

VEJLEDNING OPGAVE

Organisering

Denne opgave laves enkeltvis. Den kan evt. gives for som lektie.

Opgaveinstruktion

Begrebet hemmeligheder er centralt for denne bog, og der findes mange eksempler i bogen.

Eleverne skal nu enkeltvis forholde sig til emnet hemmeligheder og give hver sit bud på, hvad en hemmelighed er for dem samt give nogle eksempler på hemmeligheder fra deres liv og hverdag.

Opgaven kan enten skrives i hånden på opgavearket, eller den kan skrives på computer.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Evt. computer

Mål for opgaven

At kunne forholde sig til egne erfaringer via det læste materiale og på den måde få en forståelse for hovedpersonernes "liv".

Demonstrere forståelse for det læste og indsigt i temaet for bogen.

Opfølgning på opgaven

Eleverne skal sætte sig sammen i grupper af 4 og præsentere deres forslag for hinanden. De skal blive enige om de bedste forslag og gruppevis præsentere dem for resten af klassen.

Afslutningsvis tages en snak i plenum omkring hemmeligheder. Er nogen hemmeligheder vigtigere at holde end andre osv.

Differentiering

Der kan differentieres på, hvor meget hver enkelt elev skal skrive til denne individuelle opgave.

GARMANNS HEMMELIGHED

Hvad forstår du ved en hemmelighed? Skriv om dine tanker om en hemmelighed. Du må meget gerne give eksempler på hemmeligheder.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for the student to write their thoughts and examples.

VEJLEDNING OPGAVE

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

Begrebet venskab er centralt for denne bog, og der findes mange eksempler i bogen.

Eleverne skal to og to sammen lede grundigt i teksten og finde så mange eksempler på venskab som muligt.

Derudover skal de komme med deres egne bud på, hvad et rigtig godt venskab er.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Finde centrale elementer i historien.

Demonstrere forståelse for det læste.

Kunne relatere emnet for det læste til eget liv.

Opfølgning på opgaven

Hver gruppe præsenterer sine resultater for klassen.

Der udarbejdes i fællesskab en liste over, hvad et rigtig godt venskab er. Denne liste hænges op i klassen og kan være med til at inspirere til et godt socialt miljø blandt eleverne.

Differentiering

Der kan differentieres på, hvor mange eksempler fra bogen der skal findes.

GARMANNS HEMMELIGHED I

Bogen handler meget om venskaber. Find nogle steder i bogen, der handler om venskab.

Beskriv hvad I forstår ved et rigtig godt venskab.

VEJLEDNING OPGAVER

Organisering

Eleverne sættes sammen i 3-4 mands grupper

Opgaveinstruktion

I denne opgave skal eleverne forsøge at finde budskabet i *Garmanns hemmelighed*.

Da dette kan være et svært og noget abstrakt begreb for børn i denne alder, forudsætter det en god indledende snak med klassen omkring emnet.

En god forforståelse er vigtig for at kunne løse opgaven.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Arbejde med begrebet budskab.

Opnå et begyndende fortolkende syn på en læst tekst.

Opfølgning på opgaven

Da dette er et meget bredt og svært område, tages opfølgningen på opgaven som en klassesamtale.

Læreren styrer samtalen, så denne holdes på sporet. Alle grupper skal byde ind med deres forslag til budskab, og alle forslag skal vurderes og diskuteres.

Man prøver i fælleskab at blive enige om bogens budskab.

Differentiering

Der kan differentieres på gruppesammensætningerne, så man har øje for at sætte et par fagligt stærke elever sammen med et par knap så fagligt stærke.

GARMANNS HEMMELIGHED

En bog har ofte en dybere mening. Der er noget vi skal lære af bogen. Dette kaldes for bogens budskab. Prøv i jeres grupper og kom med forslag til budskabet i Garmanns hemmelighed. Hvad prøver bogen at lære og fortælle os?

VEJLEDNING OPGAVER

K1-5

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

Denne opgave handler om personkarakteristik og er delt i 5 delopgaver.

Eleverne skal lave indre og ydre personkarakteristikker af Garmand og tvillingerne Hanne & Johanne.

Den ydre personkarakteristik af Hanne & Johanne er slået sammen til én opgave, da de er enæggede tvillinger.

Et vist forhåndskendskab til begrebet personkarakteristik vil være en fordel.

Materialer

Garmands hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

At kunne lave både en indre og en ydre personkarakteristik.

At kunne begrunde sine beskrivelser med udgangspunkt i teksten og billederne.

Opfølgning på opgaven

Personkarakteristikkerne af både Garmand og tvillingerne skal gennemgås i klassen. Man kan med fordel vise et forstørret billede af henholdsvis Garmand og tvillingerne på tavlen og så skrive de ydre træk rundt om personen og de indre træk inde i personen/billedet. Dette vil hjælpe eleverne med at visualisere de indre og ydre træk.

Man kan vælge "bare" at tegne omridset af personerne på tavlen, eller man kan bruge billederne i bilag 1 & 2 til at forstørre op via fx smartboard.

Bilag 1 & 2 findes umiddelbart efter opgaverne K1-5.

Differentiering

Der kan differentieres på den ønskede detaljegrade af de færdige personkarakteristikker, samt hvor mange elementer de skal indeholde.

GARMANNS HEMMELIGHED

Lav en personkarakteristik af Garmann.

Lav den ydre personkarakteristik af Garmann her.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for writing a character description.

GARMANNS HEMMELIGHED

Lav en personkarakteristik af Garmann.

Lav den indre personkarakteristik af Garmann her.

GARMANNS HEMMELIGHED

Lav en personkarakteristik af Hanne og Johanne.

Lav den ydre personkarakteristik af Hanne og Johanne her.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for writing a character analysis.

GARMANNS HEMMELIGHED

Lav en personkarakteristik af Hanne og Johanne.

Lav den indre personkarakteristik af Hanne her.

GARMANNS HEMMELIGHED

Lav en personkarakteristik af Hanne og Johanne.

Lav den indre personkarakteristik af Johanne her.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for writing a character analysis of Johanne.

Bilag 1 til opgave K

Billede til brug for gennemgang af indre og ydre personkarakteristik af Garmann. Billedet kan forstørres op på tavle eller smartboard. Alternativt kan man nøjes med selv at tegne omridset af Garmann på tavlen.

Fra Garmanns sommer

Bilag 2 til opgave K

Billede til brug for gennemgang af indre og ydre personkarakteristik af Hanne & Johanne. Billedet kan forstørres op på tavle eller smartboard. Alternativt kan man nøjes med selv at tegne omridset af Hanne & Johanne på tavlen.

VEJLEDNING OPGAVER

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

I denne opgave skal eleverne beskrive forskelle mellem Hanne og Johanne. For selv om de er helt ens, så er de alligevel vidt forskellige.

De skal med deres egne ord beskrive disse forskelle samt finde relevante steder i teksten, der underbygger dette.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

At forstå at selv om noget er ens, kan det alligevel være meget forskelligt.

At kunne finde relevante steder i teksten til underbygning af pointer.

Opfølgning på opgaven

Grupperne fremlægger deres resultater. Evt. fremlægges først for en anden gruppe i klassen, inden der laves en fælles opsamling i hele klassen.

Man kan med fordel efterfølgende tage en snak med klassen om forskelle mellem mennesker generelt. Vi er alle forskellige, vi ser forskellige ud og opfører os forskelligt. Dette kan give anledning til en god og konstruktiv snak med klassen.

Differentiering

Der kan differentieres på, hvor mange eksempler fra bogen der skal findes.

GARMANNS HEMMELIGHED

Hvordan er Hanne og Johanne forskellige? Skriv nogle forskelle mellem dem.

Garmann kan sagtens kende forskel på Hanne og Johanne. Han synes ikke, at de er så ens. Find steder i bogen hvor man kan se, at Garmann kender forskellen på de to.

Organisering

Eleverne sættes sammen i 3-4 mands grupper

Opgaveinstruktion

Denne opgave handler om at finde symboler i bogen.

Det er vigtigt at give klassen en forforståelse for begrebet symboler, inden de skal i gang med opgaven.

Et par eksempler på symboler fra bogen:

Sommerfugl = forandring

Guldsmed = forandring, styrke, lys

Rumraket = frihed

Et skjulested af jern = deres skjulested/venskab symboliserer noget robust og ubrydeligt som jern

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Finde symboler i historien.

Lære omkring symboler, og hvordan nogle ting repræsenterer/symboliserer noget specielt.

Opfølgning på opgaven

Hver gruppe præsenterer sine resultater for klassen.

Der snakkes om de fundne symboler. Hvad symboliserer de generelt? Hvorfor er de med i bogen? Hvad symboliserer de for bogens historie eller personerne?

Differentiering

Der kan differentieres på det krævede antal fundne symboler.

GARMANNS HEMMELIGHED

Der findes mange symboler i denne bog. Prøv og find og beskriv så mange symboler fra bogen som muligt. Hvad betyder eller symboliserer de?

A large, empty rounded rectangular box with a thin blue border, intended for the student to write their answers to the question above.

VEJLEDNING OPGAVER

Organisering

Eleverne sættes sammen i 3-4 mands grupper

Opgaveinstruktion

Denne opgave handler om at finde alt i bogens billeder, som kan være interessant.

Det kan være farver, stemninger, små, store, skøre eller sjove ting, der på en eller anden måde bringer noget til den samlede oplevelse af bogen.

Hvorfor optræder Elvis fx i bogen? Eleverne skal finde så mange eksempler som muligt, og de skal begrunde, hvorfor disse er blevet valgt.

Materialer

Garmanns hemmelighed
Opgaveark
Skriveredskaber

Mål for opgaven

Finde specielle/betydningsfulde ting i bogen.

Opnå en bevidsthed om sproglige og om billedlige virkemidler.

Fokus på billedanalyse.

Opfølgning på opgaven

Hver gruppe præsenterer sine resultater for klassen.

Der snakkes om de fundne eksempler fra bogen.

Hvad er specielt ved dem? Hvorfor er lige netop disse blevet valgt? Siger disse noget om stemning, handling eller andre ting i bogen?

Differentiering

Der kan differentieres på det krævede antal fundne eksempler fra bogen.

GARMANNS HEMMELIGHED

I skal i jeres grupper kigge alle billederne i bogen igennem. Skriv alt ned, hvad I finder af spændende ting. Det kan være farver, der betyder noget bestemt. Det kan være billeder, der giver en bestemt følelse. Det kan være alle mulige små eller store, specielle, skøre eller sjove ting. Alt, hvad I kan finde i billederne, skal skrives ned.

VEJLEDNING OPGAVE

O1-3

Organisering

Eleverne sættes sammen i 2 mands grupper

Opgaveinstruktion

Denne opgave handler om at producere egne digitale collager. Dette skal gøres på iPads i en app, der hedder Pic Collage. Det er en gratis app, som er meget nem at bruge uden den store instruktion.

Opgaven er delt i 3 delopgaver, som handler om, at eleverne skal designe henholdsvis emne for collagen, en skitse for collagen samt teksten til collagen.

Til slut skal selve collagen produceres i Pic Collage.

Her skal sættes tid af til, at eleverne kan bevæge sig rundt på skolen for at fotografere alt, hvad de skal bruge til collagen.

Opfølgning på opgaven

Der skal evalueres og følges op på hver delopgave, inden eleverne må gå videre til den næste. Dette skal sikre og styre, at de tre trin i processen overholdes, inden man går videre.

Til slut fremvises alle collager for resten af klassen. De kan evt. præsenteres ved et forældremøde eller lægges på forældreintra.

Differentiering

Der kan differentieres på gruppesammensætningerne, så alle par består af mindst 1 skrivestærk elev, der er i stand til at skrive teksten til collagen.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

iPads

App'en Pic Collage

Mål for opgaven

At arbejde med iPads/IT i undervisningen.

At udtrykke sig kreativt.

At arbejde med sammenhængen mellem billede og tekst.

GARMANNS HEMMELIGHED

Garmanns hemmelighed er bygget op af det, man kalder digitale collager. Nu skal I selv prøve at lave en digital collage på iPad.

Hvad skal den digitale collage handle om? Sæt jer sammen to og to og skriv en liste over mulige emner, som man kunne bruge til sin collage.

Det kan være alt mellem himmel og jord. I skal bare huske på, at collagen skal indeholde både billede og tekst.

GARMANNS HEMMELIGHED

Nu skal I lave en skitse over jeres digitale collage. I skal vælge et af emnerne fra før og så skitsere ned, alt hvad jeres collage skal indeholde. Husk at tænke i både tekst og billeder.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for drawing a sketch of a digital collage.

GARMANNS HEMMELIGHED

Skriv teksten til jeres collage. Det er vigtigt, at I tænker over, hvad jeres tekst skal fortælle i forhold til jeres emne og de billeder, som I regner med at bruge.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for writing the text for the collage.

Organisering

Eleverne sættes sammen i 3-4 mands grupper

Opgaveinstruktion

I denne opgave skal eleverne skrive deres bud på, hvad der sker med Garmann og Johanne efter slutningen af *Garmanns hemmelighed*.

De skal blive enige om en scene og så beskrive denne. Alt skal tænkes ind i scenen – personer, sted, tid osv. Så detaljeret som muligt. Jo flere detaljer jo bedre, idet scenen skal bruges i de kommende opgaver.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Bruge fantasi til at digte videre på historien.

Skrive en sammenhængende fortælling.

Skrive efter en bestemt ”opskrift”

Opfølgning på opgaven

Der evalueres på, hvor detaljeret scenen er blevet beskrevet. Hvis den er for mangelfuld, gives der forslag til forbedringer og tilføjelser.

Opgaven gemmes til senere brug, da den hænger sammen med de følgende opgaver.

Differentiering

Der kan differentieres på den ønskede detaljegråd i scenen, der skal skrives.

GARMANNS HEMMELIGHED

Forestil jer hvad der sker, efter bogen er slut. Hvad sker der med Garmann og Johanne? Beskriv en situation eller en scene der viser, hvad der sker med Garmann og Johanne.

A large, empty rounded rectangular box with a blue border, intended for the student to write their response.

VEJLEDNING OPGAVER

Organisering

Eleverne sættes sammen i 3-4 mands grupper – de samme grupper som fra opgave P

Opgaveinstruktion

I denne opgave skal eleverne arbejde videre ud fra den scene, de beskrev i opgave P.

De skal forsøge at skrive henholdsvis Garmanns og Johannes tanker i den pågældende scene.

Ligeledes skal de skrive dialogen til scenen.

Til sidst skal scenen spilles.

Materialer

Garmanns hemmelighed

Opgaveark

Skriveredskaber

Mål for opgaven

Sætte sig i hovedpersonernes sted og formulere tanker og dialog.

Kunne omsætte en fiktiv scene fra tanke til skrift.

Være i stand til at omsætte skrift til skuespil og kunne øve og spille dette.

Opfølgning på opgaven

Der følges løbende op på, om grupperne er på rette spor med beskrivelsen af tanker og dialog.

Opgaven skal afsluttes med, at grupperne skal øve scenen som et skuespil og opføre dette for resten af klassen.

Hvis der ikke er nok roller til alle i gruppen, må der indarbejdes en fortæller eller tilsvarende.

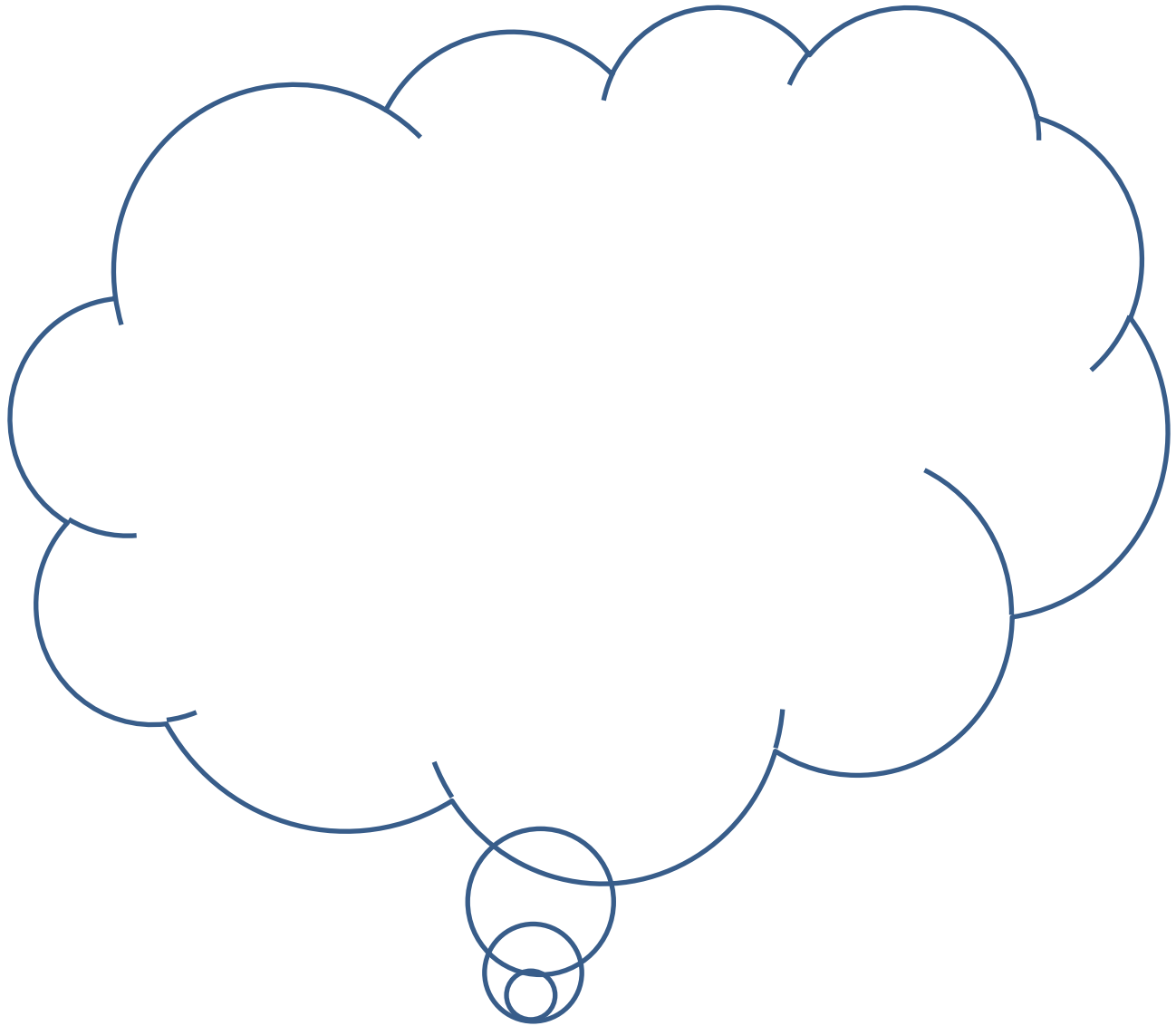
Differentiering

Der kan differentieres på den ønskede detaljegråd i henholdsvis tankerne og dialogen, som skal skrives.

GARMANNS HEMMELIGHED

Q¹

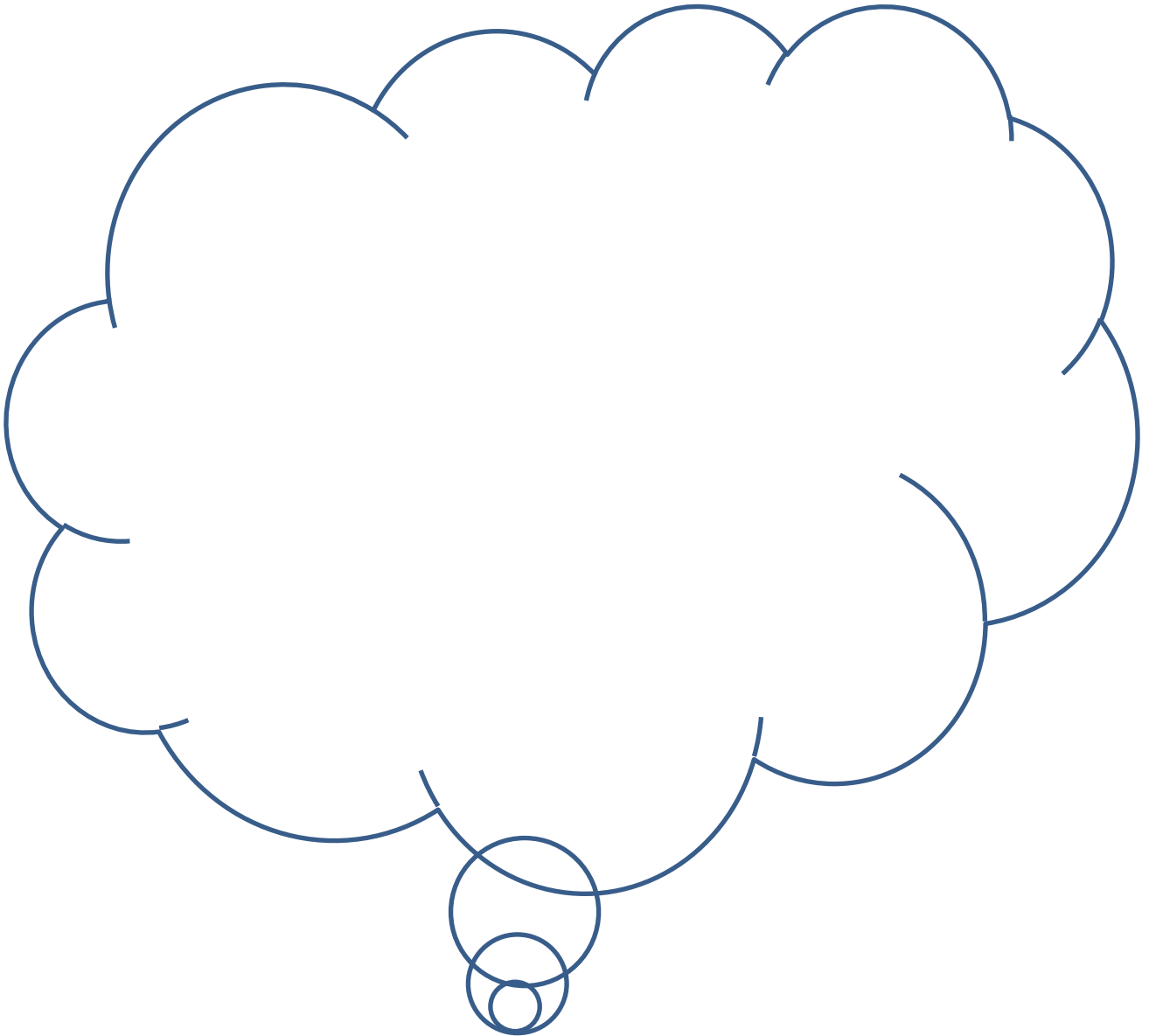
Ud fra den situation som I beskrev i foregående opgave, prøv så nu at beskrive Garmanns tanker i den situation.

GARMANNS HEMMELIGHED

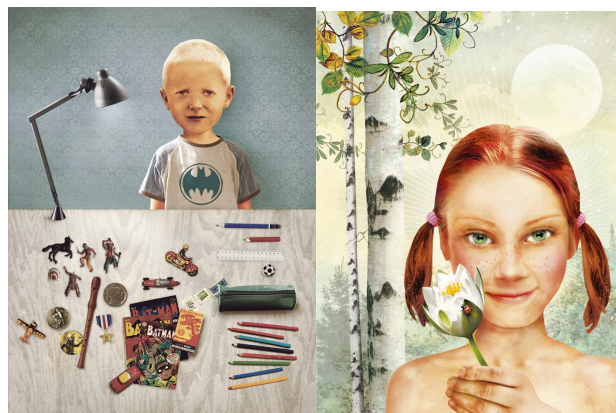
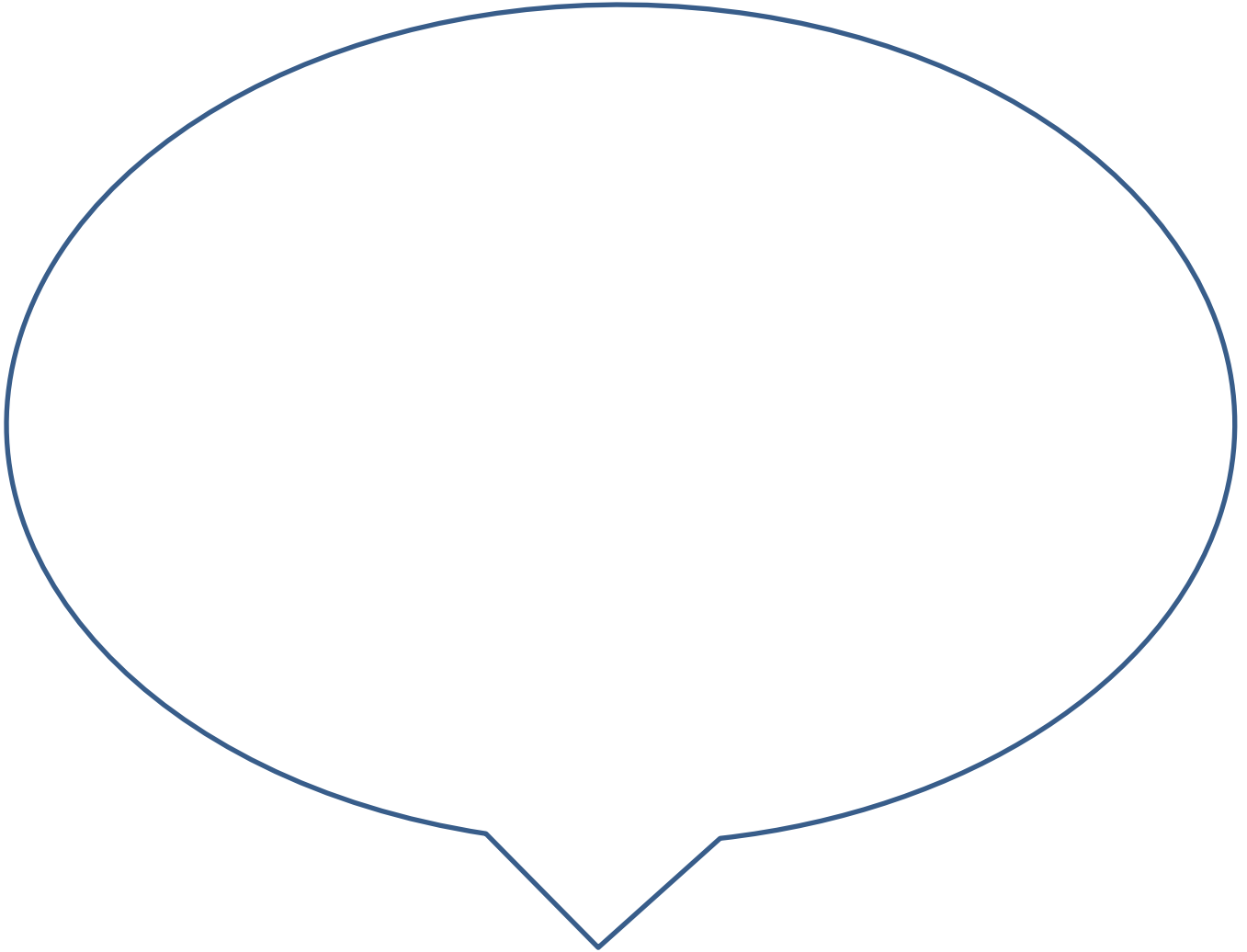
Ud fra den situation som I beskrev i foregående opgave, prøv så nu at beskrive Johannes tanker i den situation.

GARMANNS HEMMELIGHED

Skriv dialogen til scenen. Hvad siger Garmann og Johanne til hinanden?

FORSLAG TIL ANDRE AKTIVITETER

Som nævnt i indledningen vil der her afslutningsvis blive givet en række forslag til andre aktiviteter, som arbejdet med *Garmanns hemmelighed* kan åbne op for. Hvis man som underviser har fulgt de foregående 27 opgaver rimelig slavisk, vil man have dækket et stort område af bogen og dens muligheder – både ud fra et litterært og et danskfagligt synspunkt.

Flere af opgaverne vil man efter behov kunne gentage både som repetition og som en videreudvikling af forståelsen for historien og dennes hovedpersoner. Her tænkes især på opgaverne Q¹⁻³, som omhandler personernes tanker samt dialogen imellem dem. Disse opgaver ville med fordel kunne gentages og bruges fx på nogle af bogens øvrige opslag. Især Garmann er en meget tænksom dreng, og hans tanker kunne man sagtens dykke ned i flere gange for at opnå en grundigere analyse af personerne samt en større forståelse for historien.

I opgave M handlede det om symboler. Dette er ligeledes en opgave eller et område, som man med fordel kunne vende tilbage til. *Garmanns hemmelighed* er fyldt med symboler, billedsprog, metaforer osv. Selvom eleverne har fundet eksempler på det i opgave M, vil der sikkert være endnu flere at finde ved en dybere gennemgang af både tekst og illustrationer. Jo mere arbejde af den slags, jo bedre analytisk forståelse opnår eleverne.

På de følgende sider følger en række forslag til aktiviteter. Disse kræver ikke at blive brugt i en særlig rækkefølge men kan bruges efter behov. De kan også kombineres med de foregående 27 opgaver, hvis man som underviser gerne vil variere sin undervisning. De foregående 27 opgaver er meget låste i deres udformning, hvorimod de følgende aktiviteter vil være mere åbne. Det kan derfor være fordelagtigt at bruge begge dele i en god blanding.

Det er vigtigt i hver eneste facet af arbejdet med *Garmanns hemmelighed* - uanset om det er gennem de fastlagte opgaver eller disse aktiviteter - at give plads til elevernes egne refleksioner, følelser og oplevelser med hvert billede. Denne billedbog lever i høj

grad gennem modtagerens oplevelse af den, og det er netop derfor så vigtigt at give plads til og omfavne dette element.

Til de følgende opgaver vil der ikke blive givet så nøje instrukser omkring områder som organisering, mål og differentiering. Grunden til denne lidt løsere gennemgang er, at aktiviteterne som nævnt fordelagtigt kan kombineres med de andre opgaver, hvorfor det må være op til den enkelte underviser at tilrettelægge, differentiere og evaluere på hver enkelt aktivitet.

Fælles for alle opgaver og aktiviteter er dog, at de tilsammen giver en komplet gennemgang af *Garmanns hemmelighed* og hjælper eleverne godt på vej til opfyldelsen af en lang række trinmål gennem en spændende og varieret danskundervisning.

Drama/skuespil

I denne aktivitet skal eleverne på samme måde, som det var tilfældet i opgave Q, opføre en eller flere scener fra bogen som skuespil. Dette kan naturligvis kombineres med, at eleverne også skal skrive replikker til scenen, tænke over personernes handlinger, sted, tid osv. Der er mange muligheder for at lade eleverne bruge deres kreativitet kombineret med noget danskfagligt.

Stil spørgsmål og interview

I denne aktivitet skal hver elev skrive en række spørgsmål, som han eller hun gerne ville stille til en af personerne fra *Garmanns hemmelighed*. Når alle elever har skrevet deres spørgsmål ned, skal klassen deles op i grupper af ”personer fra historien” og interviewere. Hver elev skal nu interviewe sin person fra historien ud fra de tidligere nedskrevne spørgsmål. Når alle har prøvet at interviewe, byttes der roller, så alle prøver begge sider af legen. Til slut kan der samles op på, om man lærte noget nyt om personerne – om der kom nogen overraskende svar.

Skriv et brev

I denne aktivitet skal hver elev skrive et brev til en af personerne fra *Garmanns hemmelighed*. Man bestemmer helt selv, hvem man gerne vil skrive til, hvad brevet skal handle om, om man selv er en person fra historien osv. Det handler om kommunikation og om at sætte sig ind i historien og skrive til en fiktiv person, som om man kendte dem i virkeligheden. Alternativt kan denne opgave bruges med et specifikt formål – altså der kan være et specifikt område brevet skal handle om. Det er op til den enkelte underviser at afgøre dette ud fra konteksten, som opgaven bruges i.

Modtag et postkort

I denne aktivitet skal hver elev forestille sig, at de modtager et postkort fra en af personerne i *Garmanns hemmelighed*. Det er nu elevernes opgave at skrive dette postkort. Det handler om kommunikation og om at kunne sætte sig ind i en af historiens personers sted – at kunne skrive et postkort som denne person ville gøre det.

Den traditionelle collage

I denne aktivitet skal eleverne lave gammeldags traditionelle collager via ”klippe/klistre-metoden”. Det står i modsætning til opgave O¹⁻³, hvor det handlede om at lave digitale collager. Her skal bruges pap i store størrelser, ugeblade, aviser osv. hvor man kan finde alle mulige billeder, som man gerne vil have med i sin collage. Man kan også printe billeder fra nettet og klippe dem ud. Nu skal det hele klippes ud og klistres på pappet for at skabe flotte collager, som kan hænges op i klasseværelset. På samme måde som i opgave O kan man vælge at strukturere arbejdet med collagerne ud fra nogle forudbestemte temaer eller emner. Det er vigtigt at understrege for eleverne, at collagerne skal indeholde både billeder og tekst, så de kommer til at minde om opbygningen af de digitale collager i *Garmanns hemmelighed*.

Design din egen forside

I denne aktivitet skal eleverne give deres bud på en anderledes forside til *Garmanns hemmelighed*. Der er frit valg på måden, som forsiden bliver lavet på – om det fx er via

Pic Collage, traditionel collage, tegninger eller noget helt fjerde. Det er blot vigtigt, at eleverne kan begrunde deres valg af metode samt er i stand til at begrunde hvorfor, den nye forside skal se ud på netop deres måde. De skal kunne forholde sig kritisk til hvilke tanker og motiver, der ligger bag.

Arbejde med moraler

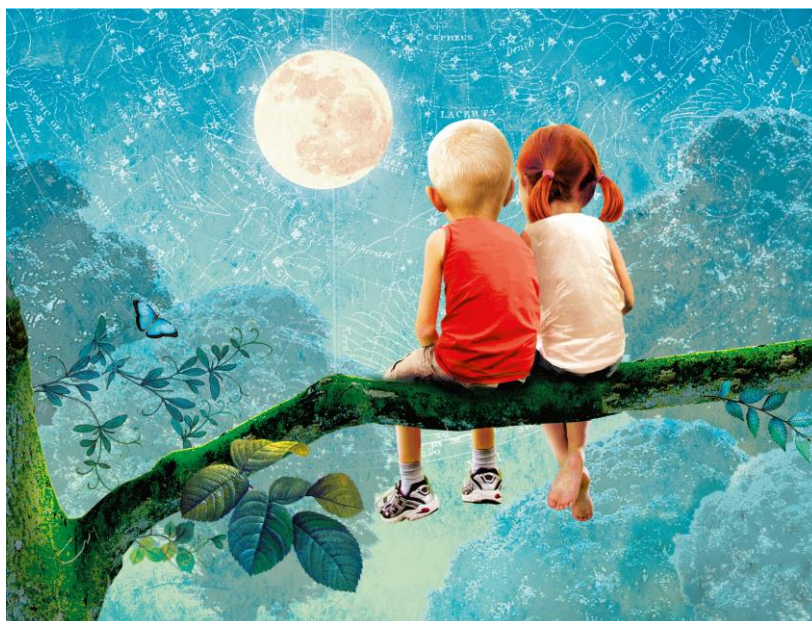
I denne aktivitet skal der arbejdes med begrebet moraler. Garmann har nogle meget forudindtagede meninger omkring tvillingerne Hanne og Johanne. Det viser sig jo heldigvis ikke at holde stik – i hvert fald ikke med Johanne. Dette element af historien kunne bruges som afsæt for at arbejde med moraler i klassen. I det nævnte tilfælde kan man sige, ”at man ikke skal dømme en bog på dens omslag”. Arbejd videre ud fra denne morale. Få eleverne til at finde andre moraler. Kender de nogen i forvejen – måske kender de nogen fra andre historier/eventyr (et godt eksempel er *Den grimme ælling*). Snak om betydninger af moraler og lad eleverne finde hverdagssituationer, hvor man kan anvende moralerne.

En tur i skoven

I denne aktivitet skal klassen en tur i skoven. Dette kan med stor fordel planlægges som et tværfagligt forløb med både natur/teknik og billedkunst. *Garmanns hemmelighed* foregår rigtig meget af tiden i skoven. Naturen, lydene i skoven, farverne og friheden er bærende elementer i historien. Når klassen kommer i skoven, skal de måske finde nogle af de ting, som optrådte i bogen. De skal male billeder fra naturen inspireret af *Garmanns hemmelighed*. Man kan snakke om dyre- og plantelivet i skoven. Eleverne kan indsamle ting fra skoven, som fx kogler og blade, og der kan arbejdes med disse hjemme på skolen. Der er et væld af muligheder, både dansk- og tværfagligt.

Stjernebilleder

I denne aktivitet skal der tages udgangspunkt i følgende billede af Garmann og Johanne, som sidder på en gren i toppen af et træ i skoven og kigger op mod stjernerne. Med udgangspunkt i dette billede skal klassen arbejde med himlen og stjerne tegn.

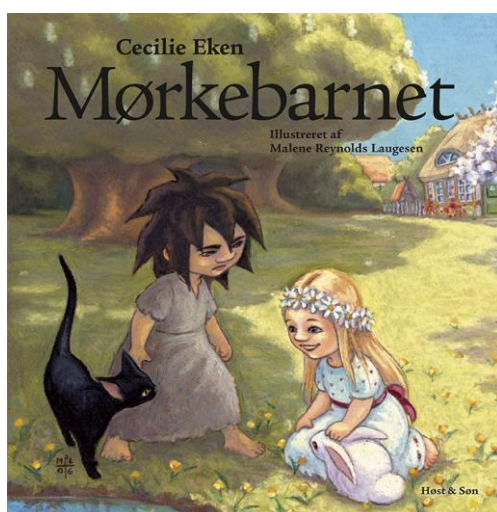

Dette forløb bør omhandle kendskab til stjerner, stjernebilleder og nattehimlen. Forløbet kan med stor fordel planlægges tværfagligt sammen med billedkunst og natur/teknik. Så kan der males og dekoreres alverdens ting med udgangspunkt i stjernerne. Man kan ligeledes snakke om de forskellige stjerne tegn, hvilke elever der hører til hvilket tegn, og hvad det betyder.

Dette billede kan også lede til en snak om stjernerne og himlen som symbol på friheden og længslen efter denne frihed.

FORSLAG TIL VIDERE ARBEJDE

Som afslutning på denne opgave- og aktivitetsbog vil der her til sidst blive givet et forslag til videre arbejde med billedbogsgenren. Der findes selvsagt tusindvis af billedbøger på markedet med vidt forskellige opbygninger og indhold, og en stor del af disse vil kunne anvendes i større og mindre grad og med forskellige tilgange i litteraturundervisningen i folkeskolens indskoling. Herfra skal anbefalingen dog lyde på *Mørkebarnet* af Cecilie Eken.

Mørkebarnet handler om Mørkebarnet og Lysbarnet, der bor hos Far og Mor. Men forældrene vil ikke have Mørkebarnet ind i huset, for hun er trodsig og besværlig og forstyrrer den glade idyl. Rasende over deres afvisning vækker Mørkebarnet alle nattens monstre og inviterer dem indenfor - parat til at tage kampen op og skræmme livet af Lysbarnet.

Mørkebarnet er en fantastisk billedbog, der på samme måde som *Garmanns hemmelighed* rummer et væld af muligheder for danskfagligt arbejde. Bogen er bygget op af illustrationer og tekst, og alle illustrationer åbner op for analytisk arbejde. Illustrationerne i *Mørkebarnet* er mere klassiske billedbogstegninger, som står i stor modsætning til de enormt detaljerede og virkelighedstro tegninger i *Garmanns hemmelighed*. Men netop deres forskelle er en af styrkerne ved at vælge denne billedbog som supplerende litteratur i arbejdet med billedbogsgenren – idet arbejdet med forskellene vil give eleverne indblik i forskellige typer af illustrationer og fordele, ulemper og karakteristika ved hver type.

Et af de mest bemærkelsesværdige træk ved *Mørkebarnet*, og dermed også en af bogens største styrker, er dens tekst. Teksten er opbygget som en såkaldt sonetkrans. En sonet er et lyrisk og rimet digt på i alt 14 linjer. En sonetkrans er en samling af 14 sonetter, som opfylder nogle bestemte formkrav. Sidste linje i sonet 1 er den samme som første linje i sonet 2; sidste linje i sonet 2 er den samme som første linje i sonet 3, osv. frem til sidste linje i sonet 14, som er den samme som første linje i sonet 1. De 14 førstelinjer danner tilsammen en 15. sonet, som kaldes mestersonetten. Det er en fantastisk oplevelse at læse historien alene på grund af dens opbygning som sonetkrans. Det skal da også lige nævnes, at det tog Cecilie Eken 9 år at færdiggøre *Mørkebarnet* – så kompliceret er den.

At arbejde med *Mørkebarnet* i forlængelse af eller samtidig med *Garmanns hemmelighed* – alt efter behag – vil give en række klare fordele til litteraturarbejdet, genrekendskabet og elevernes analytiske beredskab. Der vil være gode muligheder for at arbejde med ligheder og forskelle i forskellige billedbøger, både på billed- og tekstsiden. Bøgerne er vidt forskelligt bygget op, og alligevel er der mange gennemgående træk. Kan eleverne finde dem?

Endeligt er der mange gode ting at tage fat på i forhold til personerne i *Mørkebarnet*. De er komplekse og sammensatte. De er gode og onde. De er søde og farlige. De besidder en dobbeltydighed, som man også fandt afspejlet flere steder i *Garmanns hemmelighed*.

Kombineret giver arbejdet med *Garmanns hemmelighed* og *Mørkebarnet* en fyldestgørende, alsidig og spændende tilgang til litteraturarbejdet i indskoling, et begyndende genrekendskab samt en begyndende analytisk forståelse for eleverne.

LITTERATURLISTE

Eken, Cecilie, *Mørkebarnet*, Høst & Søn, 2013, 2. udgave, 1. oplag

Hole, Stian, *Garmanns Sommer*, Høst & Søn, 2006

Hole, Stian, *Garmanns Gade*, Høst & Søn, 2008

Hole, Stian, *Garmanns hemmelighed*, Høst & Søn, 2010

Quist Henkel, Ayoe & Blok Johansen, Martin, *Billedbøger en grundbog*,
Dansklærerforeningens Forlag, 2012

Skardhamar, Anne-Kari, *Litteraturundervisning- teori og praksis*,
Universitetsforlaget, 2001, 2. udgave

Steffensen, Bo, *Når børn læser fiktion*, Akademisk Forlag, 2005, 3. udgave, 1. oplag

Fælles mål for dansk:

<http://www.uvm.dk/Service/Publikationer/Publikationer/Folkeskolen/2009/Faelles-Maal-2009-Dansk/>